

Dødslejre

De hvide busser

For at du kan forstå de vilkår og den indsats, som svensk og dansk Røde Kors ydede for at redde KZ-fanger fra dødens forgård, er det nødvendigt med en vis viden om KZ-lejrene.

Måske kan det synes for omstændeligt, men ved mine foredrag på skoler præsenteres jeg for ofte med børn og unges uvidenhed. Derfor dette, vil du supplere din viden, kan du bruge litteraturlisten bag i bogen eller gå på nettet.

500 dødslejre med tilhørende faciliteter var det tyske folks præstation

Hele det stortyske riges apparat af virksomheder og embedsmands-systemer stod bag. Tyskerne foretog en rationel analyse og planlagde derefter, kynisk uden nogen form for følelser eller moral, som var det planlægning af en produktion indenfor en virksomhed.

Nazisters markedsanalyse

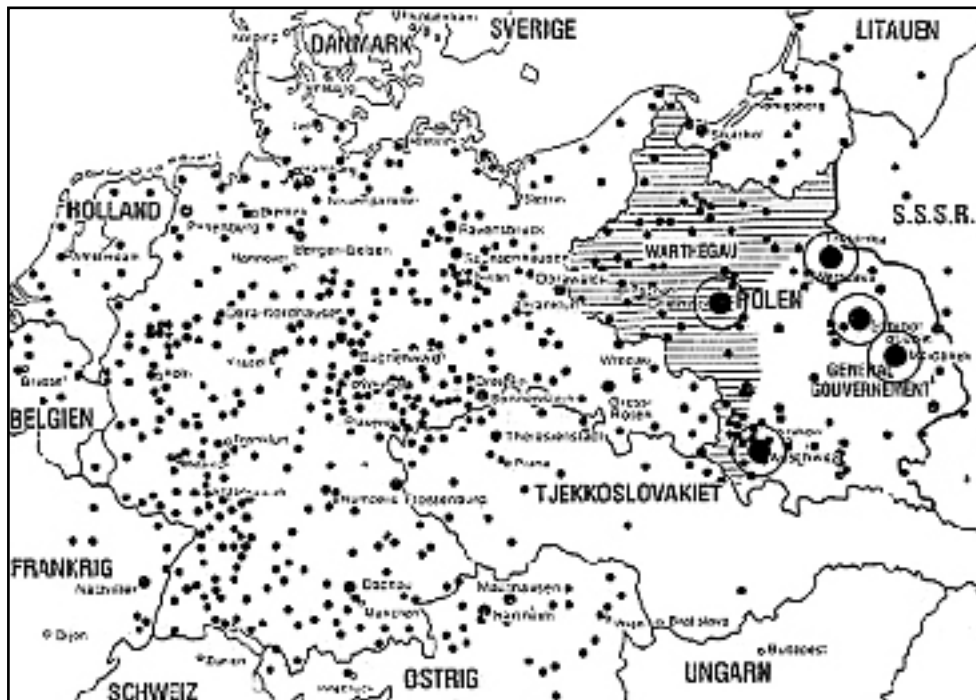
Hvor mange ønsker vi aflivet?

Behovet eller målet var 12 millioner menneskers død.

Dette mål opnåede nazisterne næppe, trods deres store anstrengelser. Opgørelserne anslår: 6 millioner jøder, 2 millioner sigøjnere og et ukendt antal slaver.

Produktionsapparat- kapacitet

Behovet for lejre blev skønnet til 500 med tilhørende jernbanenet, gas-kamre og ovne.

Lejrene indrettedes efter formål i tre typer

A. Koncentrationslejre var opbevarings- og arbejdslejre.

B. Kombinerede udryddelses- og koncentrationslejre

C. Udryddelseslejre; (Vernichtungslager) var en kombination af arbejds- og udryddelseslejr.

Forskellen mellem disse typer af lejre lå i udryddelsestempoet.

I udryddelseslejrene gik vejen direkte til gaskammeret, såfremt fangen var uarbejdsdygtig.

Fremskaffelse af råvarer (fanger)

Uden råvarer ingen produktion

Einsatzkommandoer fremskaffede varen (fangerne) til lager (ghettoen). I de besatte områder drog disse kommandoer rundt.

Indtil produktionsapparatet var klart myrdede man løs, eksempelvis blev der dræbt 33.771 jøder af en kommando på to dage i Babi Jar nær Kiev i Ukraine. Einsatzkommandoer brugte en overgang lukkede lastbiler, som man gassede fangerne i, men produktionskapaciteten var for ringe i forhold til tilførslerne og brændstofforbruget for stort, så man gik over til massenedskydninger.

De fanger, der havde gjort sig positivt bemærkede ved udgravningen af deres egen grav, fik den «ære og belønning» at blive skudt først.

De lukkede, mobile gaskamre hørte jeg om for første gang under krigen, men jeg troede ikke på det, jeg troede det var propaganda.

Russiske krigsfanger blev skudt på stedet, (Kommissærordren), hvis videre transport var for besværlig. Var fangerne attraktive som arbejdskraft, havnede de i ghettoen (lager), og når produktionsforholdene tillod det til overført til koncentrationslejre.

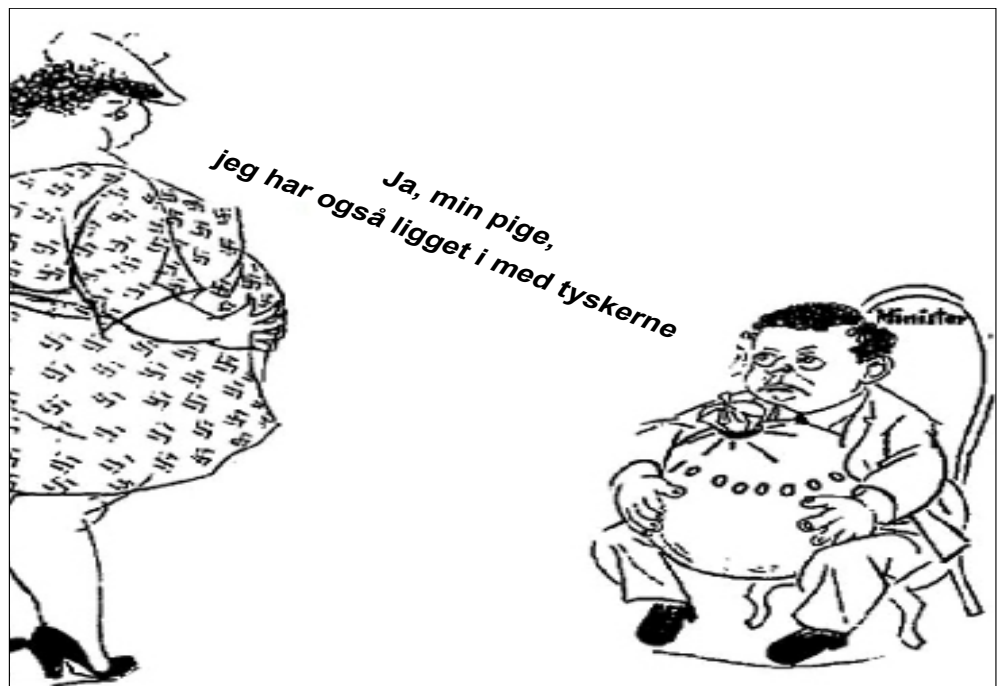
Dødelighed nær 100%.

Lagerindretning – ghettoer

Fangerne anbragtes i Ghettoer eller lejre, disse blev omgivet af pigtråd og stærkstrømsførende hegn. Her opbevaredes de til produktionsapparatet (krematorieovnene) kunne overtage dem.

Det var anselige mængder af materialer og arbejdskraft, der skulle til, men tyskerne er et dygtigt og flittigt folk, det lykkedes, på trods af, at landet var i krig. Der blev endda flere steder også tid til snedige alarmsystemer.

I ghettoerne fremstillede fanger på fabrikker allehånde udstyr til den tyske krigsførelse.

En driftig, dansk forretningsmand, minister i samarbejdsregeringen, benyttede slavearbejdere fra KZ-lejrene i sine virksomheder, det var cementdirektør Gunnar Larsen.

Med sine Ost-raum virksomheder leverede han direkte til den tyske krigsmaskine.

Transporten skulle organiseres

Transport af fangerne med tog var billigst og mest effektivt. Bundesbahn løste opgaverne. Skinner blev lagt lige ind i lejrene; fangerne blev kørt til døren, eller rettere gaskammeret.

Køreplaner blev lagt. Alles in Ordnung.

Bundesbahn bragte og hentede varen, de «levende død» til og fra lagrene, ghettoerne. Fangerne var afskåret fra omverdenen, flugtmulighederne var nær nul. I øvrigt var den civile befolkning i flere af de besatte lande for at sige det mildt ikke særlige aktive i at skjule og hjælpe flygtninge.

Flere steder (Polen) må man sige tværtimod; selvfølgelig frygtede man de nådesløse tyske straffe, men i flere områder var og havde befolkningen pr. tradition været fjendtlig overfor jøder og sigøjnere igennem generationer.

Progromer mod jøder var kendt fra Zarstyret.

Kapaciteten i Auschwitz var 8.000 menneskekroppe i døgnet.

Når vi betragter et landkort over Tyskland fjernes enhver tvivl, alle 500 lejre var placeret centralt i forhold til jernbanenettet. Effektivitet var sat i højsædet. I Holland, Belgien og Frankrig bistod myndigheder og overløbere aktivt tyskerne i folkemordet, det vidner de enormt høje tabstal om.

Frankrig især gjorde sig uheldigt bemærket ved, at fransk politi arresterede og deporterede franske jøder til franske lejre, bevogtet af franskmænd. Her afhentedes fangerne, når det passede ind i de tyske produktionsplaner for udslettelse i de tyske udryddelseslejre.

Fangetransporter i almindelighed

Omkring et hundrede fanger stuedes i lukket godsvogn, pladsen var så trang, at der kun var tale om ståpladser og kun enkelte siddepladser på det bare gulv.

Fanger omkom ved at blive trampet ihjel.

I et hjørne af vognen var toiletspand i en anden drikkevand, som var eneste nydelsesmiddel. Ingen opvarmning, ventilation kom fra små glughuller. Over alle åbninger til det fri var sømmet pigtråd.

Transporttid op til en uge.

Stanken fra de levende og de døde har været ubeskrivelig. Allerede før ankomst til kz-lejren var adskillige omkommet. Transporter er beskrevet i: Teenager i Hitlers dødslejr.

En fangetransport betød død for mange. Her åbner to amerikanske soldater døren til en kreaturvogn d. 29. april 1945 ved kz-lejren Dachau. Alle fanger var døde.

Visitering – sortering af mennesker

Ved ankomst til lejren foretog SS-folk en første grovsortering, men denne havde ingen lighedstegn med H.C. Andersens Eventyr, hvor prinsessen siger: – *duer* – *duer ikke*.

Alle der ikke kunne udføre slavearbejde duede ikke, her var vejen til brusebadet, et af tyskernes omsorgs- og hensynsfulde tilbud. Fangerne trængte da til et bad efter den lange rejse.

Hvem duede ikke? Det var syge, det var børn, det var ældre.

Børn blev brutalt og hensynsløst skilt fra deres mødre, hvis disse var i stand til at arbejde, overlevede de for en stund, børnene blev gasset straks.

Her var dog undtagelser.

Tusinder af lyshårede, blåøjede børn med tydelige «ariske» træk blev adopteret af barnløse, ariske familier og forsvandt i Tyskland.

Nazistisk renovation; aflivningsmetoder

Giftgas var billigst, det støjede ikke – metodisk tilrettelagt med tysk lægekunst og den tyske kemiske industri som produktudvikler og leverandør.

Fangen tvinges til slavearbejde under de ringeste betingelser.

Arbejdstøjet var en pyjamas til værn mod vinterkulden. Bare fødder i et par badetøfler skal holde fødderne tørre, når han stod i vand til anklerne. En madration, der uanset om han arbejder eller ikke, kan slå hvem som helst ihjel – langsomt ganske vist, men sikkert indenfor højst et halvt år. Den udtalte smittefare på grund af manglende hygiejne, sammenstuvning på hylder i sovesale osv. var også en særdeles effektivt aflivningsmetode.

Skydning er allerede nævnt, men det er en forholdsvis omkostningskrævende måde at slå folk ihjel på, den støjer og værdier (ammunition) går til spilde.

Diskretion er en æressag – derfor blev aflivning ved giftgas valgt

Rationaliserede renovations- produktionsmetoder

Gas og gaskamrene blev udviklet af den tyske kemiske industris førende repræsentant I.G. Farbenindustrie. «Baderum med brusere» var dødshaller. Zyklon var en blåsyre i krystalform, en hurtigt dødbringende gift (gas), der strømmede ud af bruserne.

Giften var udviklet af det tyske kemikaliefirma og afprøvet før krigen på tyske, handicappede ariere.

Metoden havde flere fordele for «producenten»:

Fangerne klædte sig selv af, hvilket betød, at efterladt oppakning, klæder og fodtøj umiddelbart kunne overføres til et værksted, hvor andre fanger sorterede og reparerede til genbrug – (i Tyskland).

I produktionslivet betegnes fænomenet som rationalisering. De nøgne kroppe blev slæbt ud af fanger, og alt af værdi fjernet fra de døde. Håret blev klippet af, proteser, guldtænder brækket ud og naturligvis blev alle smykker, vielsesringe osv. fjernet.

Flaskehalsen for et passende aflivelsestempo blev ikke gaskamrene, de var effektive nok, men derimod krematorievovnene. Efterhånden som krigen skred frem, kneb det med brændstof. Hitlers krigsmaskine krævede sit, men det problem løste man ved at spare.

En sødlig stank af lig fra en ufuldstændig forbrænding bredte sig over omegnen.

En nødløsningen bestod i at genoptage henrettelser ved massenedskydninger, en da det ved krigens slutning kneb med ammunition blev hængning anvendt. (Var rebene = genbrugsteknik?)

Igen blev man vidne til tysk, teknisk kunnen. Med små midler konstruerede man galger, hvor to fanger ryg mod ryg blev hængt samtidigt. Desværre afslører en lang række fotografier, at også tyske Wehrmachtssoldater med stor fornøjelse bredt grinende har deltaget i disse krigsforbrydelser.

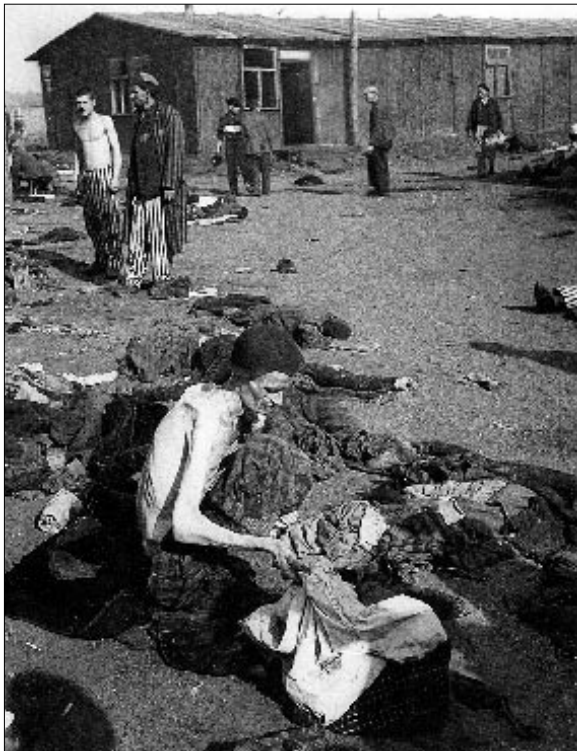
Krematoriet i Neugamme fotografet efter befrielsen.

Da fangerne ingen opbevaringsmuligheder havde ud over lommerne, var de svageste udsat for røverier fra medfanger, som var desperate af sult.

Kannibalisme

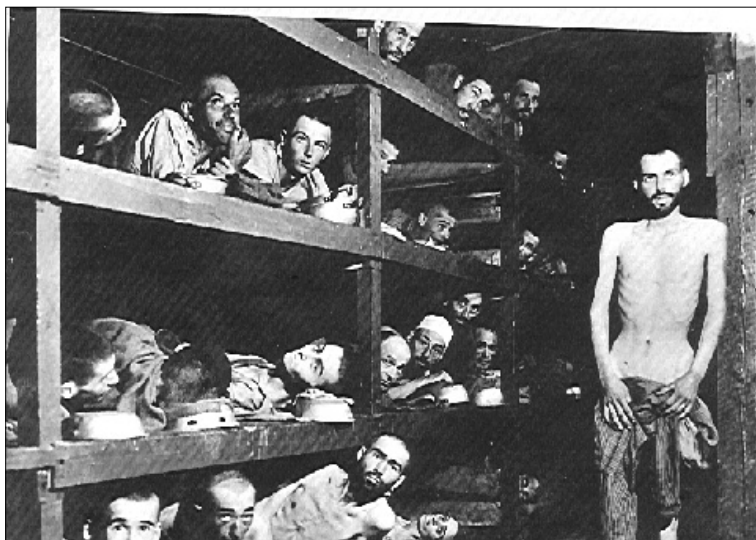
Desperationen illustreres af, at nogen gnavede kødlunser af medfangers lig.

Et levende lig mellem lig. Fangerne var så udmattede af sult og sygdomme, at da de endelig kom ud i friheden var sygehjælpernes største problem at holde dem fra at spise almindelig mad. Trangen til at få mad var så stor, at fanger på trods af advarsler alligevel forsøgte at tiltuske sig eller stjæle mad. De kunne dø af at få normal kost. Nogen fik derfor særkost. For de fleste tog det måneder og år før de kom til kræfter, men en normal tilværelse fik ingen, der havde været i Helvedes Forgård.

De overfyldte barakker var ikke isolerede, hvilket betød en ulidelig varme i sommertiden og en isnende kulde om vinteren. Opvarmning kunne ske, hvis der var uddelt brændsel til en kakkelovn i den ene ende af barakken.

Barakkerne var næsten altid uopvarmede, sovepladserne var de rå brædder i en tre etagers køje med op til 4 – 6 fanger på hver hynde. Sengetøj, dyner eller tæpper eksisterede ikke i vor forstand.

Eneste opvarmningsmulighed var at ligge krop mod krop. Hver morgen kunne fangerne hvide døde kammerater ud. Mange fanger var så afkræftede, at de ikke kunne stå på deres ben, og derfor ikke nåede toiletspanden. Køjerne blev til toiletter. Tæpper, madrasser og tøj var stift af tørret afføring. Sovesalene blev stinkende pesthuler. Risikoen for smitte var maksimal, lus overførte sygdomme som tyfus og kolera. Diarre var så almindelig, at professor Mogens Fog i en tale om modstandskampens helte udtalte: **«Heltene» De sked sig ihjel»**

Fangen med X på ryggen er, såvidt det kan oplyses, mærket på denne måde, for at bevogtningsmandskabet ohne weiter kunne skyde ham ned, hvis han kom for tæt på det elektriske hegn. Dette benyttedes ved selvmord, men gav senere en del besværlig rengøring, når de forkullede ligrester skulle fjernes fra hegnet.

Der er forskel på mennesker – også på fanger

Kategori 1. Ariere. Disse var krigsfanger fra de vestlige, allieredes hærstyrker og politiske fanger, kommunister, modstandsfolk og eksempelvis vore politifolk og grænsegendarmer alle fra Vesteuropa.

Danske modstandsfolk og danske jøder var i kategori 1.

De danske jøder blev anbragt i koncentrationslejren Theresienstadt og havde særstatus, ingen danske jøder blev sendt videre fra denne gennemgangslejr til udryddelseslejrene.

Af 481 jødiske fanger døde 52 hovedsagelig af sygdom i forbindelse med sult og de i øvrigt umenneskelige forhold.

Danske modstandsfolk blev fordelt i flere lejre og tugthuse.

Kommunister arresteret i forbindelse med danske politikeres brud på vor forfatning d. 21. Juni 41 blev hovedsagelig anbragt i Stutthoff i det nuværende Polen, eller i tyske tugthuse. Senere fordeltes danske modstandsfolk til lejre som Dachau, Buchenwalde og Neuengamme.

De to sidste husede også danske politifolk og grænsegendarmer.

Som overgangslejr brugtes Frøslevlejren (= ghettoernes funktion som lager) til den videre transport til kz-lejrene.

Tøjpakker og levnedsmiddelpakkerne fra Danmark havde uvurderlig betydning og har frelst fangers liv. En standardpakkes indhold svarede til næringsværdien for lejrkosten i en måned. En standardpakkes indhold kunne være:

Døde fanger lå overalt, selv i lejrens gader

3/4 kg. sukker – 1 kg. ost – 1 dåse brislinger – 1 stk. sæbe –

1/4 kg. rugkiks – 1/2 kg. smør – 1 dåse markrel – 20 bouillonterninger
– 1 kg. spegepølse–1/2 kg. knækbrød – 1 dåse svinekød.

Lus – tyfus; sygdomme var en del af den systematiske udryddelses-
teknik.

Ligene lå pænt på rad og række i den nærliggende skov, anbragt af medfanger.

I 2008 besøgte vi Bergen Belzen og fandt Anne Franks grav. Bemærk stenene på gravstenen (en jødisk skik) og den lange jordvold i baggrunden.

I hver af disse volde var omkring 2.500 fanger begravet

Amerikanske styrker befriede kz-lejren Bergen Belzen

Amerikanske hærstyrker befriede fangerne og gjorde alt, hvad der var dem muligt for at yde førstehjælp til de levende lig og begrave 10.000 døde. For at undgå udbrud af dødelige epidemier, gik man hurtigt og effektivt til værks. Med bull-dozere gravede man 2.500 lig ned i massegrave. Bull-dozere skovlede ligene direkte ned i gravene.

De optog en lang række film. Disse virker stadig lige så rædselsvækkende på tilskueren som på de amerikanske soldater dengang. For senere at kunne dokumentere forbrydelserne, tvangsindlagde man tyskere til at se de stinkende rester af ofrene.

Levende børn i kz-lejrene var en sjældenhed. Da de ikke var produktive, blev de enten brugt til medicinske forsøg eller aflivet. Når SS folk jagtede børnene, gemte de sig ofte i latrinerne – de badede i det bare lort – undskyld – men udtrykt for at give en forståelse.

Appeller

Et led i mishandlingerne var de mange appeller, I timevis stod fangerne på rad og række, selv i vinterens værste kulde for at blive talt op eller for at høre på nazistiske, propagandistiske udgydelser.

En hollandsk fange blev af SS-folk tvunget til på appelpladsen at spise sin egen afføring. (med ske)

Spis dit eget lort – eller dø

For nazisterne var det ren underholdning.

Henrettelser fandt også sted her, det gav respekt. Kapoerne optrådte for bødlerne ved at mishandle fanger med prygl.

Mange fanger omkom på grund af disse voldshandlinger. Hvad kapoerne ikke nåede at udrette, klarede særligt dresserede hunde med deres bid.

Tysk disciplin – Kapoer – overfanger

I lejrene udnævnte tyskerne fanger (kapoer) (Kammeratschafts Polizei) til at opretholde ro og orden. Umiddelbart skulle man tro, at disse ville udgøre et skjold mod tyskernes overgreb, men nej; i kampen for at overleve måtte de forsøge at behage overmændene, det gjorde de ved at mishandle deres kammerater, ofte til døde.

Alle fanger fik tatoveret et fangenummer på venstre underarm.

Påklædning:

Fangedragten var stribet med tykkelse som en pyjamas, de bare fødder blev stukket i et par «badetøfler» af træ. Fangernes beskyttelse mod vejrets lunefuldheder, sommer og vinter var således nær nul.

På brystet syede fangen selv sit fangenummer, en rød stjerne og et D betød, at det var en politisk, dansk fange. Polakkerne havde et P. kriminelle en grøn stjerne. Håret blev raget af, og senere skulle nogle fanger sørge for at kunne fremvise en Autostrada, hvilket var en meget bred nærmest barberet midterskilning.

Dødsdømte fanger havde modsat en Todessperre, de var barberet, så en hanekam stod op midt på hovedet. Disse fanger ventede kun på henrettelse.

Mad

Suppe kogt på roer eller kartofler og en mere end beskeden humpel brød; vitamin og kalorieindhold nær nul.

Et eksempel på denne ernærings konsekvenser kan belyses af, at en fanges vigtigste redskab var en ske, med den kunne han, hvis chancen opstod, forsøge at redde sig et ekstra «måltid».

Situationen var så desperat, at fanger ikke undså sig for at stjæle maden fra kammerater, der var så afkræftede, at de ikke længere kunne forsvare sig. Fødens kalorieindhold og vitaminindhold var så lavt, at sultedøden var sikker, men langsom.

Nazisterne skulle lige have alt arbejde ud af fangerne først.

I en af de bøger jeg kan anbefale dig at læse, omtaler en fange, at han så lig af døde kammerater ligge med afgangede arme og ben.

Et hold danske betjente ankommer fra kz-lejren Neuengamme til Frøslevlejren i december 1944 og en medfange, Pierre Honoré, kaldet Mads, som havde køkkentjansen, blev forfærdet over deres tilstand. Han løber straks til sine landsmænd i køkkenet og siger:

«Vi må gøre noget nu, de ser forfærdelige ud.»

På ca. 3½ måned var disse store, stærke, sunde betjente, trods en lang række fordele i forhold til andre fanger, tøj, mad osv. forvandlet til muselmænd, dvs. udhungrede i en sådan grad, at knoglerne næsten stak igennem huden, deres liv var i overhængende fare.

Mads, som for en tid nådigt var sluppet for henrettelse og som stod for en sådan eller videre transport til kz-lejr, besluttede sig for flugt, uanset den risiko, han måtte løbe, det kunne ikke blive værre. Han flygtede, og det lykkedes. Jeg har ingen viden om, hvorfor de danske betjente dukkede op, men et kvalificeret gæt går på, at danske embedsmænd, som i øvrigt gjorde et utrætteligt arbejde for at hjælpe deres landsmænd i nød, sandsynligvis har fået forhandlet (en «bytteforretning» danske fanger mod tyske flygtninge) i stand og dermed fået de syge afkræftede betjente til de mere „sikre“ forhold i Frøslevlejren.

Fødevarerforsyningen i Frøslevlejren blev administreret af danske embedsmænd og var så rigelig, at de tyske fangevogtere til deres familiers brug på hjemmefronten kunne fodre deres «private» svinehold med madrester.

Røde Kors pakker

med tøj og mad blev sendt til de danske fanger. Selv om mange pakker aldrig nåede frem, der blev stjålet, der skulle bestikkes (betales told) betød de, der nåede fangerne alligevel overlevelse for mange.

10 % af de danske fanger døde. 600 af 6000.

Selv om op til halvdelen af pakkens indhold var stjålet på vejen ned til dem, kunne de ikke spise resten op samme dag, de havde jo kun lommerne at gemme i.

Overfald fra desperate medfanger var ikke usædvanligt. Nogen handlede sig til varmt undertøj, og hvad man ellers kunne fremskaffe. Cigaretter var guld værd. At dele ud til de andre medfanger var udelukket, dertil var nøden for massiv.

En yndet fornøjelse og et djævelsk ondskabsfuldt påfund af SS vagtmandskabet var at uddele alle pakkerne på appelpladsen, hvor alle

fanger var samlet. Flertallet af fangerne var russiske og polske krigsfanger, som var mere end desperate af sult. De nordiske fanger var i klart mindretal, hvorfor overfald med indbyrdes kampe og røveri af pakkerne var mere end sandsynlig.

SS-bøddlerne trak sig demonstrativt tilbage, deres attitude var, at de ikke ville blande sig. Vær så god, banen er kridtet, slå bare hinanden ihjel.

I en lejr fik en talsmand for de danske fanger forhandlet sig til en overenskomst med de øvrige fanger, og man enedes om en fordeling. Alle havde dysenteri, altså tynd mave, afføringen løb ukontrolleret ud af dem; tøjet stank, de havde ingen muligheder for at vaske det eller sig selv.

Tænk på de overfyldte køjer, hvor fangerne var for afkræftede til at kravle ned og forrette deres nødtørft udenfor barakken.

Man opdagede, at den tilsendte tandpasta i nogen grad kunne dæmme op og stoppe en tynd mave.

Arbejde

I lejrene var arbejdshold, som skulle sørge for rengøring, renovation m.m. I Neungamme døde ca. 200 fanger i døgnet. Et arbejdshold havde til opgave at få ligene væk og af vejen, men først skulle de dog sikre, at ingen værdier gik tabt.

Dette bestod i at brække kæberne op på ligene og fjerne eventuelle guldtænder.

Hver morgen åbenbares de forkullede rester af fanger, som havde kastet sig i de strømførende hegn og var blevet brændt til døde.

Fanger, som var for tæt på disse hegn, blev ofte skudt ned fra vagttårnene med maskingevær. Her var de unge tyskere, der var opdraget i Hitler-Jugend skånselsløse, de skød for at dræbe, de skød uden varsel.

Udenfor lejrene arbejdede fanger eksempelvis på fabrikker, i miner, stenbrud og i pansergrave. Fanger kunne blive tvunget til at arbejde på fabrikker, i stenbrud eller i kulminer, hvor selv de mindste sikkerhedsregler var tilsidesat.

En 12 timers arbejdsdag var det normale. Min kammerat, Jesper Juul Pedersen, kaldet Finn blev tvunget til at grave pansergrave ved Memel. Her stod fangerne næsten nøgne i vand til knæene i en vinters isnende kulde.

Vagtmandskabets fritidssysler

Et par glimt fra bevogtningspersonalets fritidsinteresser. Disse overmennesker havde som andre behov for hobby, fritidsbeskæftigelse og underholdning bl. a. i form af sportslige aktiviteter.

I Buchenwalde blev fanger med attraktive tatoveringer flået og huden garvet. Lejrchefens kone Ilse Koch brugte skindet til lampeskærme, bogbind eller handsker. I tilintetgørelseslejren Jarnow kedede lejrchefen sig. En af hans mænd Wepke pralede med, at han kunne kløve en dreng i to dele med et eneste øksehug. Man vædder om en flaske sprut. En tiårig dreng hentes i lejren. Man tvang drengen på knæ med hænderne for ansigtet, Wepke svingede øksen, Wepke vandt væddemålet. En anden lejrchef Wilhaus fordrev tiden ved at stå på en altan og skyde fanger ned med sin riffel, når de passerede appelpladsen.

Konen og datteren fik del i adspredelserne. Af og til fik konen riflen, så kunne hun også prøve. Den nårige datter yndede, at se på, når lejrchefens folk smed små børn op i luften for derefter at blive skudt i flugten, her dog med et haglgevær.

Flugtskydning er betegnelsen for denne skydeøvelse.

«En gang til far. Gør det igen far».

Han fortsatte til barnet begyndte at kede sig.

100 danske frivillige i Frikorps Danmark har gjort tjeneste som vogtere i koncentrationslejre, men så vidt jeg kan skønne, er ingen straffet for krigsforbrydelser, men «kun» for landsforræderi.

Hvide busser har søgt skjul i en skov for at undgå angreb fra allierede fly.

Busserne var mærket med Røde kors på taget og Dannebrog på siderne. Alligevel blev busser angrebet.

Koncentrationslejrfanger og tyske civile på flugt fra Ragnarok

Dansk svensk redningsaktion

I feb. – marts 1945 blev der ført forhandlinger mellem tyske og danske embedsmænd om en «byttehandel» med danske kz-fanger mod tyske flygtninge?

Something for something, nothing for nothing – eller?

Det tidligere velfungerende tyske administrative kommunikationsnet var slået i stykker.

Tyskernes handlinger var derfor præget af kaos, desperation og hovsa løsninger. Medens de på den ene side forhandler om løsning af en humanitær opgave, sætter tyskerne en barbarisk terror ind mod den danske befolkning.

Danske læger blev clearingmyrdet, henrettelser satte rekord, nedskydning af civile i Københavns gader var daglig kost. Danske fanger blev overført til dødslejrene, medens forhandlinger blev ført for at føre andre fanger tilbage til Danmark.

Folke Bernadotte var som repræsentant for svensk Røde Kors manden, der forhandlede med Reichsführer Himmler.

De hvide busser

De danske busser var i en elendig stand, vejene var hullede af bombekratere, men alligevel klarede man sig igennem et sønderbombet land, hvor de allierede jager- og bombefly uafbrudt angreb.

Indvendig i busserne havde man tømret primitive bræddekøjer op. Mandskabet satte liv og lemmer på spil, det udførte en mirakelgerning og frelste liv – mange liv.

Fra KZ-lejrene Buchenwalde, Neuengamme og Mühlberg hentedes i midten af marts 507 danske politifolk og grænsegendarmere samt 97 andre. I april koordineredes aktionerne.

1.500 betjente og 423 danske jøder, som blev hentet i Theresienstadt, størsteparten af disse fanger blev sendt videre til Sverige. Samtlige tilbageværende fanger blev hentet d. 20. April. Herefter koncentreredes hjælpearbejdet om at befri fanger fra Ravensbrücklejren.

Herfra befriedes 10.200 kvinder og børn. (Franske og polske).

Da disse fanger ankom til Tønder kastede de sig over alt, der bare mindede om mad.

Da borgerne oplevede fanger spisende græs og resterne fra skralde-spandene blev de forfærdede. Frivillige fra DSB fik på rekordtid tømret og indrettet primitive lazarettog så transport videre til Sverige kunne ske med tog. Mange gode kræfter prøvede at redde deres mænd og landsmænd fra døden i kz-lejrenes helvede.

De røde Enker – dannede komiteen for de danske i Stutthof.

Disse kvinder rendte uforfærdede direkte i løvens gab hos Gestapo på Dagmarhus for at få besked om deres mænds skæbne. Derefter gik turen til Dansk Røde Kors, Udenrigsministeriet og Varedirektoratet.

I første omgang med uforrettet sag. Men de var udholdende og andre komitéer blev oprettet f. eks. Sachsenhausen-komiteen. Det lykkedes disse kvinder at få pakker afsendt dog i en beskeden målestok, på trods af, at tyskerne ikke ville godkende afsendelse af pakker til kommunister. Disse kvinders indsats har givetvis beredt vejen for de anonyme embedsmænd, bl.a. H. H. Koch, der stille og roligt trak i trådene.

Udover denne indsats var disse kvinder deltagere i modstandskampen på afgørende vis. Mange af dem husede os, udførte kurertjeneste, gemte vore våben og i flere tilfælde plejede og passede de sårede sabotører.

H.H. Koch tilvejebragte de økonomiske forudsætninger for at pakker kunne sendes af sted og sidst, men ikke mindst var han forudsætningen i kraft af sit arbejde, for organiseringen af den fantastiske redningsaktion med de hvide busser.

1. Ved en tur i Mindelunden kan du overbevises om de forfærdelige forhold fangerne levede og døde under. På en af gravpladserne kan du se gravsted ved gravsted, hvor fangerne er omkommet ved Memel med få dages mellemrum indenfor få uger.

Finn var i Memel. Han talte aldrig om denne tid; men så afkræftet, som han var ved sin hjemkomst, havde han ikke overlevet en eller to uger mere.

Redningsaktionen, med elendigt materiel gennem et sønderbombet Tyskland, med overflyvninger og uafbrudte luftbombardementer var en præstation, som vi danske med god grund kan rose os af og være stolte over.

2. Da busserne kørte gennem København blev fangerne hilst af den københavnske befolkning, alle ville hilse på, alle ville gøre noget for disse helte.

Vi flintrede rundt på vore cykler for at se, om nogle af vore kammerater var blandt de heldige, nogen var, men kun de færreste.

En af kammeraterne fik på mirakuløs vis arrangeret et møde på peronen på Østerport Station med sine nærmeste, inden han blev båret videre til færgen til Sverige. Deres følelser var stærke, ubeskrivelige.

På vej til friheden

Røde Kors Stockholm oplyste: I ugen fra den 18 – 25. april er 16 af vore køretøjer blevet angrebet. Tab og angreb på danske busser skal lægges til. En beretning af B. Nielsen fra Midtjyske Udrykningskolonne bringes her, da den også kan tjene som eksempel for de øvrige transportere.

Den giver et karakteristisk indtryk af de rædsler, redningsmandskab og fanger blev udsat for, samt den overhængende fare, de svævede i, døgn efter døgn.

Afskrift: «Afgang fra karantænestationen i Padborg kl. 3 nat.

Ankomst Lübeck kl 15. (Køretid 15 timer, der var ingen motorveje, og vejene var blokeret af tæt trafik og vrag. Bussernes maksimale fart var 40 km./t.)

På denne tur blev vi beskydt et par gange og en chauffør bad om tilladelse til at vende hjem med en nordgående konvoj, det bevilligedes.

Vi fik ordre på at afgang til Schwerin, hvor en svensk konvoj var blevet angrebet af dykflyvere. En svensk chauffør og fire flygtninge (kz-fanger ÅS) dræbt og mange sårede. På strækningen Lübeck-Schwerin stod for hver 50 meter en død vogn. Tifernes værk. (Tifer var et øgenavn danskerne gav til Fighter Sweepers flyene).

Kl 21 mødte vi den svenske konvoj og jeg fik 6 hårdt sårede i ambulancen og kørte kl. ca. 22 tilbage til Lübeck sammen med en Genève lastvogn, der havde 7 dræbte. På hjemvejen blev vi igen angrebet to gange uden resultat. Vi kørte uden lys og havde dækket baglygterne for at en opbremsning ikke skulle røbe os.

Vi ankom til den svenske kirke kl. 03 den 25. april, men da den ikke kunne rumme flere, lod vi de sårede blive i ambulancen og satte os, efter at have givet de sårede lidt tørkost og øl, til at sove i førerhuset.

Om morgenen fik vi varm kaffe fra det svenske Røde Kors og kørte til den internationale Røde Kors lejr uden for Lübeck, da vi skulle have liget af den svenske chauffør med hjem.

Jeg bandt ham til en bære og anbragte den på bilens tag.

Kl. 12 mødte jeg min egen konvoj uden for byen, den bestod nu af 5 busser, 1 personvogn, 1 ambulance, 1 lastvogn med døde og 1 motorcykel. Vi holdt 50 meter mellem vognene, da vi havde observeret fly.

12 km. øst for Pløn kom angrebet. I første byge stod DSB rutebilen i lys lue. 5 gange kom flyene og beskød os med maskinkanoner, sidste gang også på en mark, hvor 60 – 70 kvinder havde søgt dækning.

Resultatet var grufuldt.

7 kvinder var dræbt, 3 brændte inde i bussen, andre 50 var mere eller mindre hårdt såret.

En DSB-chauffør, der havde søgt dækning på marken mellem kvinderne var oversprøjtet med blod. Da vi havde læsset de døde på lastvognen, trak vi de to smadrede busser med os. Lægen gav mig ordre på at tage alle de sårede, der overhovedet kunne transporteres med hjem i busserne, man ville da bede Padborg sende nye busser mod os.

Ligresterne af de tre i bussen og bussen lod vi blive tilbage. Den 26. april passerede vi den danske grænse, og vi spurgte naturligvis om, hvorfor man ikke havde sendt assistance.

Kun CBU ville køre i Tyskland, flere chauffører havde fået chock og ville ikke køre.

Turen havde da varet tre døgn og 5 timer uden søvn».

Afskrift slut.